gemeente Weststellingwerf

Zaaknummer: 0098263802
Documentnummer: 0098760060

Memo

Aan:	Gemeenteraad van Weststellingwerf
Van:	College van Burgemeester en wethouders
Team:	Advies en Ondersteuning
Datum:	10 oktober 2025
Onderwerp:	Effecten septembercirculaire gemeentefonds 2025
Bijlage memo:	Geen.
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Geachte leden van de raad,

Via deze memo informeren we u over de uitkomsten van de gemeentefondscirculaire die we op 16 september 2025 hebben ontvangen.

Op 3 november behandelt u de programmabegroting 2026-2029 in uw raadsvergadering. Gezien het tijdstip van publicatie van deze begroting nemen we de septembercirculaire 2025 over het gemeentefonds daarin niet meer mee. Jaarlijks verschijnen drie circulaires. In mei, september en december. De effecten van de meicirculaire hebben we opgenomen in de geactualiseerde begroting 2025 (najaarsnota), in de begroting 2026 en in de meerjarenraming 2027-2029. De effecten van de septembercirculaire lichten we in deze memo toe. We verwerken deze circulaire in de jaarrekening (2025) en in de voorjaarsnota (2026).

1. Samenvatting

a. In 2025 ontvangen we € 888.000 meer inkomsten (uit de algemene uitkering) dan we bij de najaarsnota 2025 voorspelden. Hier tegenover staat dat we nog een negatieve verrekening over het uitkeringsjaar 2024 krijgen van € 377.000. Per saldo betekent het voorgaande voor de jaarschijf 2025 een voordeel van € 511.000. Dit voordeel verwerken we bij de jaarrekening 2025;
b. Op basis van de uitkomsten van de septembercirculaire ontvangen we in 2026 € 1.029.000 meer algemene uitkering. Dit is echter niet het effect op het begrotingssaldo. Er is zijn namelijk 2 specifieke uitkeringen omgezet naar decentralisatie-uitkeringen. De geraamde inkomsten op deze specifieke uitkeringen moeten we daarom tegenboeken. Het effect op het begrotingssaldo is daardoor € 966.000 minder groot in 2026. We ontvangen in 2027 € 9.000, in 2028
€ 86.000 en in 2029 € 139.000 minder algemene uitkering. We verwerken de effecten van de septembercirculaire zoals gebruikelijk bij de voorjaarsnota 2026.

2. Hoofdlijnen van de septembercirculaire 2025 gemeentefonds

De septembercirculaire is de vertaling van de Miljoenennota van het Rijk. Gezien de demissionaire status van het kabinet, zitten er geen tot weinig nieuwe zaken in de circulaire. Enkele aangekondigde onderwerpen, die wij al hebben opgenomen in de voorjaarsnota of najaarsnota, zijn nu daadwerkelijk verwerkt in de circulaire. Dit betreft de bijdrage voor het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR), de ruimte van het plafond van het BTW compensatiefonds en de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg 2023 en 2024.

Nieuw in deze circulaire is dat er twee specifieke uitkeringen overgeheveld worden naar het gemeentefonds. Dit was eerder wel aangekondigd, maar het moment waarop en de bijbehorende bedragen waren nog niet duidelijk. In het vervolg van deze memo gaan we uitgebreider in op deze zaken.

De (extra) gelden die wij ontvangen uit het Gemeentefonds zijn algemene middelen en daarmee dus geen geoormerkte gelden. In de komende periode wordt bekeken of de extra middelen vanuit het

gemeentefonds leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds zijn verwerkt in de begroting. Het eventueel inzetten van middelen vindt pas plaats nadat deze opgenomen zijn in één van de planning en controldocumenten of door afzonderlijke besluitvorming daarover van college en raad.

3. Financiële effecten van de septembercirculaire 2025 voor onze gemeente

De septembercirculaire 2025 leidt tot het volgende meerjarige beeld:

Omschrijving (bedragen x 1.000) - = nadelig	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Meicirculaire 2025 + prognose najaarsnota					
Algemene uitkering	69.336	70.516	70.760	69.239	70.000
- Bijdrage Nationaal Programma Vitale Regio's	289	289	289		
- Ruimte plafond BCF	475				
- Compensatie tekorten jeugdzorg 2023-2024	1.000				
Totaal gemeentefonds: Meicirculaire 2025	**71.100**	**70.805**	**71.049**	**69.239**	**70.000**
Septembercirculaire 2025					
Algemene uitkering	71.988	71.834	71.040	69.153	69.861
Totaal gemeentefonds: Septembercirculaire 2025	**71.988**	**71.834**	**71.040**	**69.153**	**69.861**
Meicirculaire 2025 vs septembercirculaire 2025					
Verschil meicirculaire 2025 vs septembercirculaire 2025	**888**	**1.029**	**-9**	**-86**	**-139**

Het effect van de septembercirculaire op de begrotingssaldi wordt bij onderdeel 4 van deze memo weergegeven.

Toelichting op de afwijkingen

Het verschil tussen raming van het gemeentefonds in de najaarsnota/meicirculaire en de septembercirculaire wordt veroorzaakt door:

(bedragen x 1.000)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
- Accres en hoeveelheidsverschillen	182	-69	-144	-184	-229
- Verschil prognose najaarsnota vs circulaire	483	-12	-12		
- Omzetting spuk's naar decentralisatie uitkeringen		966	25	25	25
- Verkiezingen	88				
- Spreidingswet	33				
- Loon- en prijsbijstelling middelen AP jeugdhulp		42	35	35	35
- Rijksbijdrage Beschut Werk en participatiewet in balans	89	67	55	6	6
- Overig	13	35	32	32	24
	888	**1.029**	**-9**	**-86**	**-139**

Accres en hoeveelheidsverschillen, uitkeringsbasis, enz.

In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2026 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het CPB (MEV 2026). Het accres is naar beneden bijgesteld. Daarnaast ontstaat er een klein voordeel door hoeveelheidsverschillen en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. De algemene uitkering wordt berekend op basis van maatstaven. Diverse landelijke aantallen (maatstafgegevens) zijn bijgesteld. De uitkeringsbasis wijzigt daardoor.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een voordeel van € 182.000 in 2025. Vanaf 2026 verandert dit echter in een nadeel van € 69.000. Dat nadeel loopt verder op tot een nadeel van € 229.000 in 2029.

Verschil prognose najaarsnota vs circulaire
In de najaarsnota hebben wij een prognose opgenomen van het voorschot van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Wij hielden rekening met een voorschot van € 475.000. Het daadwerkelijke voorschot is € 679.000. Daarnaast hielden wij rekening met de toegezegde compensatie van het Rijk voor de tekorten in de jeugdzorg van de jaren 2023-2024. Wij hebben € 1 miljoen compensatie geraamd. De daadwerkelijke compensatie komt uit op bijna € 1,3 miljoen. Tot slot krijgen we een iets kleiner bedrag dan geraamd voor het Nationaal Programma Vitale Regio's. Per saldo betekent dit een voordeel in 2025 van € 483.000.

Omzetting specifieke uitkeringen naar decentralisatie uitkering
De decentralisatie-uitkering CDOKE (Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid) vervangt de spuk CDOKE. In 2026 wordt een bedrag van € 941.000 beschikbaar gesteld aan onze gemeente om uitvoering te kunnen geven aan de taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 tot en met 2030 maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald. Daarnaast wordt de spuk Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empatische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Omdat wij deze spuks (deels) al hebben opgenomen in onze begroting, is de omzetting naar een decentralisatie-uitkering budgettair neutraal. Bij de voorjaarsnota 2026 beoordelen wij de eventuele andere effecten (bijvoorbeeld de doorgevoerde korting van 10%) van de omzetting van spuks naar decentralisatie uitkering.

Verkiezingen
Het Rijk stelt eenmalig € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen in oktober. Voor de gemeente Weststellingwerf betekent dit een bijdrage van € 88.000. De extra kosten die wij maken voor de verkiezingen zijn reeds opgenomen in de najaarsnota.

Spreidingswet
Vanuit de spreidingswet hebben wij als gemeente een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Wij ontvangen voor deze taak middelen in het gemeentefonds. In 2025 gaat het om een bedrag van € 33.000.

Loon- en prijsbijstelling middelen AP jeugdhulp
Dit betreft gereserveerde middelen op de Aanvullende Post (AP) bij het Rijk die samenhangen met de voor jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. In deze circulaire worden de middelen voor 2026 en verder overgeheveld naar het gemeentefonds. Voor ons betekent dit vanaf 2026 structureel ongeveer € 35.000 voordeel.

Rijksbijdrage Beschut Werk en Implementatie Participatiewet in balans
In de periode 2025-2027 worden middelen beschikbaar gesteld door het Rijk om de werking van de loonkostensubsidie bij beschut werk te verbeteren. In de Tweede Kamer is aangekondigd dat voor werknemers met een indicatie beschut werk een forfaitaire loonkostensubsidie wordt ingevoerd. Deze maatregel vergt echter een wetswijziging, die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment van de wetswijziging worden de middelen toegevoegd aan het gemeentefonds.
Daarnaast worden er middelen aan het gemeentefonds toegevoegd voor de implementatie van de Participatiewet in Balans. Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren. In totaal betekent dit een voordeel voor de gemeente Weststellingwerf van € 89.000 in 2025, in 2026 € 67.000 en in 2027 € 55.000.

Overig
De overige mutaties in de septembercirculaire zijn relatief klein van omvang.

In de komende periode wordt bekeken of de extra middelen vanuit het gemeentefonds leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds zijn verwerkt in de begroting. Mochten op basis van deze circulaire alsnog wijzigingen nodig zijn, dan worden deze meegenomen bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota/kadernota van volgend jaar.

4. Effect op begrotingssaldi 2025-2029

Bovenstaande mutaties van de septembercirculaire hebben effect op het saldo van de begroting 2025 en op de meerjarenraming 2026-2029. Het effect voor 2025 nemen we mee in de jaarrekening. Het effect voor 2026 en verder verwerken we in de voorjaarsnota 2026.

In de loop van het jaar vinden altijd nog verrekeningen plaats over voorgaande jaren. Zo vindt er in 2025 ook nog een verrekening plaats over het uitkeringsjaar 2024. Naar verwachting is dit een nadeel van € 377.000 voor onze gemeente. Dit wordt meegenomen bij de jaarrekening 2025.

(bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 na NJN 2025/B 2026-2029	397	1.056	1.607	594	882
Mutaties algemene uitkering sept.circulaire	888	1.029	-9	-86	-139
Omzetting spuk's naar decentralisatie uitkeringen		-966	-25	-25	-25
Verrekening gemeentefonds 2024	-377				
Saldi 2025-2029 na sept.circulaire	**908**	**1.119**	**1.573**	**483**	**718**

Dit is de stand na de septembercirculaire, maar exclusief de 1e en 2e begrotingswijziging van 2026 die in de raad van oktober behandeld zijn.